

Nyhetschef: David Wingren 08-619 24 24, nyhetschefen@dagen.se
Printredaktör: Albin Larsson 08-619 24 77, albin.larsson@dagen.se

Kristen skola kritiseras

Mariaskolan i Umeå anses främja kreationism – måste betala 300 000 kronor om den inte

Måste en lärare säga till en elev att det är fel att tro att Gud skapade världen på det sätt som beskrivs i Bibeln, och att man måste tro på evolutionsteorin? Ja, menar Skolinspektionen, som anser att grundskolan Mariaskolan i Umeå brutit mot skollagen genom att tillåta båda uppfattningar. Nej, menar rektorn på skolan som hotas av vite på 300 000 kronor.

Johannes Axelsson är skolans rektor.

Senast den 16 augusti i år måste Mariaskolan "upphöra med att framställa ovetenskapliga ifrågasättanden av evolutionsteorin eller jordens ålder som vetenskapliga" inom skolans profilämne, kristendom. Också i övrigt måste skolan "upphöra med att undervisa om den kritik som framförts mot evolutionsteorin, och framställa ovetenskapliga ifrågasättanden av evolutionsteorin och jordens ålder som vetenskapliga", skriver Skolinspektionen i sitt beslut.

En rad andra brister nämns också i beslutet, gällande lärarbehörighet, frånvaroutredningar och den växande skolans lokalsituation.

Men det är undervisningen om jordens och människans utvecklingshistoria som utgör så "allvarliga missförhållanden" att Umeå Kristna Friskoleförening i förlängningen skulle kunna mista sitt tillstånd att bedriva grundskola.

Undervisar om evolutionsteorin

Vad har då som föranlett hotet om vite?

Skolinspektionens utredning visar att skolans elever får undervisning om evolutionsteorin och vad den går ut på. Och sedan kommer det:

"I undervisningen i ämnet biologi i årskurserna 6–9 presenterar undervisande lärare, tillika rektor, dock evolutionsteorin som ifrågasatt eller osäker, i stället för att vara den grund för ämnet den ska vara enligt kursplanen i ämnet biologi. Detta görs genom att rektor i undervisningen presenterar evolutionsteorin som ifrågasatt", står det bland annat.

Inte heller kristendomsämnet, som är skolans val, slipper kritik. Detta eftersom den undervisningen ska underkastas "samma krav på vetenskaplighet som undervisningen i övrigt".

"Av utredningen framgår att två lärare har presenterat kreationistiska argument för berättelserna i Bibeln. Bland annat har argument till stöd för att syndafloden som beskrivs i Bibeln har ägt rum presenterats i ett bildspel med länkar till kreationistiska källor. Rektor har även presenterat argument om sedimentlager i Grand Canyon som ifrågasätter jordens ålder till stöd för den bibliska berättelsen om syndafloden."

Känner inte igen sig

Föreläggandet bygger på besök på skolan under hösten 2023, och intervjuer med elever, lärare och rektor. Men vare sig skolan eller huvudmannen känner igen hur undervisningen beskrivs i beslutet, eller att skapelseteologi skulle framställas som ett vetenskapligt alternativ till evolutionsteorin.

– Vi är väldigt noggranna och presenterar evolutionsteorin som den är. Och om någon skulle hävda att vi framför kritik mot den i biologiundervisningen måste de först definiera ordet "kritik", säger rektor Johannes Axelsson till Dagen.

– För även om evolutionsteorin är den gängse uppfattningen om livets uppkomst, så finns det mycket intern kritik bland evolutionsbiologerna, bland annat mot detta med mutationer och det naturliga urvalet. Jag har uppfattningen att Skolinspektionen saknar kunskap för att avgöra vad som utgör saklig kritik eller inte.

Men framför allt håller vare sig skola eller huvudman med om att skolan måste tillrättavisa elever som har en biblisk syn på skapelseteori.

– Att det finns elever som tror att det som står i Bibeln hänt på riktigt målas upp som ett problem som ska motverkas av skolan. Det vänder jag mig mot, med hänvisning till religionsfriheten, säger Johannes Axelsson.

– Vår policy är att undervisningen på lektionstid ska vara saklig

Senast den 16 augusti i år måste Mariaskolan i Umeå "upphöra med att framställa ovetenskapliga ifrågasättanden av

och allsidig. Men sedan anser vi inte att det är vår sak att säga till eleverna vad som är sant eller falskt. Det gör vi ju inte med annan kunskap som vi presenterar. Men Skolinspektionen verkar mena att det råder något slags undantag just för evolutionen.

Ekebyholmsskolan

Fallet med Mariaskolan påminner om det som skedde kring Ekebyholmsskolan i Norrtälje kommun för några år sedan, som Dagen skrev om. Då beslutade Kammar-

rätten att skolan måste ändra sin undervisning i biologiämnet för att visa att evolutionsteorin är den enda vetenskapliga metod som beskriver jordens tillkomst.

Det finns fler likheter. Dels har inspektionen vid Mariaskolan gjorts av samma utredare som i Norrtälje, påpekar Johannes Axelsson. Och dels har han själv suttit i styrelsen för Ekebyholmsskolans ledning, vilket Skolinspektionen noterar i sitt beslut.

– Man målar upp en bild av att jag därför "borde veta bättre". Men

att jag har haft insyn i ärendet gör att jag är insatt i frågan och därmed har säkerställt att vi undervisar enligt regelverket.

"Förutfattade meningar"

Johannes Axelsson undervisar i biologi på Mariaskolan. På sin fritid är han föreståndare i Umeå Adventkyrka och har varit verksam i föreningen Genesis, som menar sig stå för en biblisk syn på skapelsen. Detta är något som han tror har legat skolan i fatet vid inspektionen.

– Till exempel förklarade in-

MARIASKOLAN I UMEÅ

- Mariaskolan är en grundskola med kristen profil i Umeå, och har 85 elever från förskoleklass till årskurs 9.
- Skolan grundades 1994. År 2017 hade man nio elever och var på väg att lägga ned.
- Sedan dess har det tillkommit ett tiotal elever varje år. Drygt hälften av eleverna bedöms komma från en kristen familj.
- Huvudman är Umeå Kristna Friskoleförening.

– hot om böter

ändrar sin undervisning

evolutionsteorin eller jordens ålder som vetenskapliga” inom skolans profilämne, kristendom. .

FOTO: MARIASKOLAN

spektören för mig att han tittat på flera timmar av videoklipp från mina föreläsningar i församlingssammanhang. Så jag menar att man bedömt oss utifrån förutfattade meningar, och inte enbart utifrån vad som sagts i undervisningen.

Trots hotet om vite, och trots att han inte håller med om Skolinspektionens kritik, känner Johannes Axelsson tillförsäkt.

– Jag känner mig inte alls orolig, utan tror att vi kommer att hitta en väg framåt.

Hur ska ni lösa situationen?

– Vi har inte bestämt oss för om vi ska överklaga beslutet eller inte. Däremot kommer vi att träffa Skolinspektionen inom kort och förhoppningsvis få veta vad det är närmare bestämt som de vill att vi ska ändra på. Är det något någon liten sak som lätt kan ändras, och som inte går emot läroplanen, så är vi villiga att göra det.

Vad skulle det kunna vara?

– Till exempel nämner rapporten att det funnits litteratur i biblioteket som handlar om skapelsetro.

Om de säger att vi inte får ha det, motiverar varför och hänvisar till någon skrivning, så kan vi ta bort det. Om de vill att vi ska formulera våra provfrågor på ett annat sätt, kan vi göra det. Vi har också funderat på att skriva ett policydokument där vi förtydligar hur vi arbetar med den här frågan. Men det kan ju finnas annat också.

Eva Janzon
eva.janzon@dagen.se
08-619 24 08

I KORTHET: SVERIGE

TV4: SD driver kampanj med anonyma konton

POLITIK. Med hjälp av ett flertal anonyma konton på sociala medier driver Sverigedemokraternas kommunikationsavdelning under stort hemlighetsmakeri kampanj mot politiska motståndare och samarbetspartier.

På kontona sprids AI-fejkade filmer och inlägg där invandrare framställs som farliga.

En reporter på Kalla fakta i TV4 har i nio månader med dold kamera dokumenterat arbetet först som anställd på Youtube-kanalen Riks, sedan som kommunikationsavdelning på SD:s kommunikationsavdelning.

I del 2 av programmet ”Undercover i trollfabriken” visas hur anställda vid kommunikationsavdelningen producerar och sprider innehåll från anonyma konton på sociala medier. Kalla fakta har identifierat 23 konton på Tiktok, Youtube, Instagram och Facebook som styrs av de anställda.

Kontona, som tillsammans har över 260 000 följare, publicerade runt 1 000 inlägg årets tre första månader som tillsammans fick över 27 miljoner visningar.

SD:s presstjänst har avböjt att kommentera programmet för Kalla fakta. **TT**

Unga röker mindre – om de rör på sig mer

HÄLSA. I en ny rapport har Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) kartlagt ungdomar i högstadiet och på gymnasiet för att se hur deras fysiska aktivitet ser ut i förhållande till bland annat alkohol och droger.

Cigaretter och att spela om pengar sticker ut i rapporten. Pojkar på gymnasiet som rör sig mer än sju timmar per vecka tenderar att spela om pengar i högre utsträckning. De börjar redan i högstadiet och sedan ökar spelandet i takt med att de blir äldre.

Tjejs spelande ligger på låga nivåer oavsett ålder. När det kommer till cigaretter är det tvärt om. Både för tjejer och killar sjunker antalet som röker i samband med att de är mer aktiva. Men rökandet ökar också med åldern. **TT**

Unga tenderar att röka mindre om de rör på sig mer, visar en rapport från CAN.

FOTO: CLAUDIO BRESCIANI/TT/ARKIV

Bilradion och Tiktok populära medievanor

SAMHÄLLE. Medieanvändningen i Sverige fortsätter att ligga på rekordhög nivåer, visar den årligen återkommande Mediebarometern.

I genomsnitt lägger svensken nästan sju timmar på medier per dag.

Under 2022 var det krigsutbrottet i Ukraina och val i Sverige som fick invånarna att följa nyheterna. Under 2023 var det rapportering kring höga räntor, prisökning och ett oroligt världsläge som fick fler att klicka på rubrikerna.

Bilradion är fortfarande populär ute på vägar. Enligt undersökningen rattar över hälften av radiolyssnarna in på den, vilket gör bilradion till det vanligaste sättet att lyssna på radio.

I åldersgruppen 15 till 24 år var Tiktok och Instagram de mest använda nyhetskällorna bland de sociala nätverkstjänsterna, visar undersökningen från Nordicom vid Göteborgs universitet. **TT**